

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24.11.2015, sen. zn. 29 ICdo 78/2014, ECLI:CZ:NS:2015:29.ICDO.78.2014.1

Číslo: 112/2016

Právní věta: Výzva k vrácení daru učiněná po prohlášení konkursu na majetek obdarovaného musí být adresována insolvenčnímu správci.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 24.11.2015

Spisová značka: 29 ICdo 78/2014

Číslo rozhodnutí: 112

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Konkurs, Vrácení daru

Předpisy: § 246 odst. 1 IZ
§ 630 obč. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zrušil rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. 25 ICm 697/2012, 13 VSOL 21/2014 (KSOS 25 INS 4320/2010), a rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 2. 10. 2013, sp. zn. 25 ICm 697/2012, a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 2. 10. 2013, č. j. 25 ICm 697/2012-33, zamítl žalobu o vyloučení ve výroku blíže určených nemovitostí z majetkové podstaty dlužníka (výrok I.) a rozhodl o nákladech řízení (výrok II.).

2. Vyšel přitom z toho, že:

[1] Žalobce uzavřel dne 21. 3. 2008 jako dárce se svou dcerou J. G. a jejím manželem R. G. (nynějším dlužníkem) jako obdarovanými darovací smlouvu (dále též jen „smlouva“), na jejímž základě daroval každému z obdarovaných spoluvlastnický podíl o velikosti ideální jedné poloviny na předmětných nemovitostech, tj. budově (rodinný dům) na pozemku parc. č. st. 33/2, pozemku parc. č. st. 33/2 (zastavěná plocha a nádvoří) a pozemku parc. č. 536/4 (zahradu), všech zapsaných v katastru nemovitostí pro obec V., okres N. J., u Katastrálního úřadu pro Moravskoslezský kraj, Katastrální pracoviště N. J. (dále též jen „předmětné

nemovitosti“).

[2] Spoluvlastnické právo manželů G. k předmětným nemovitostem bylo vloženo do katastru nemovitostí s právními účinky ke dni 14. 4. 2008.

[3] Usnesením ze dne 8. 6. 2010, č. j. KSOS 25 INS 4320/2010-A8, jež nabylo právní moci téhož dne, Krajský soud v Ostravě zjistil úpadek R. G. a jeho insolvenční správkyňi ustanovil žalovanou. Krajský soud v Ostravě posléze usnesením ze dne 17. 8. 2010, č. j. KSOS 25 INS 4320/2010-B9, jež nabylo právní moci dne 15. 9. 2010, prohlásil konkurs na majetek dlužníka.

[4] Výzvou k vrácení daru ze dne 29. 4. 2011 adresovanou jak žalované, tak dlužníkovi, žalobce vyzval dlužníka k vrácení daru z důvodu hrubého porušení dobrých mravů ve smyslu § 630 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (dále též jen „obč. zák.“), kterého se měl dlužník dopustit vůči žalobci a jeho dceři (manželce dlužníka) chováním ve výzvě blíže specifikovaným (dále též jen „výzva“). Současně žalovanou a dlužníka vyzval, aby do 10 dnů od doručení výzvy podepsali souhlasné prohlášení, na jehož základě dojde k zápisu spoluvlastnického práva, tj. podílu o velikosti ideální jedné poloviny na předmětných nemovitostech, ve prospěch žalobce do katastru nemovitostí.

[5] Výzva byla doručena žalované 2. 5. 2011, dlužník si zásilku obsahující výzvu nepřevzal a tato byla uložena na poště od 3. 5. 2011 do 18. 5. 2011 a jako nevyzvednutá byla 19. 5. 2011 vrácena zpět odesílateli.

3. Na takto ustaveném základu soud prvního stupně – dovodiv nejprve, že žaloba byla podána včas podle § 225 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), protože žalobce nikdy neobdržel vyrozumění o soupisu spoluvlastnického podílu na předmětných nemovitostech do majetkové podstaty dlužníka – uzavřel, že výzva nemohla vyvolat právní účinky spočívající v obnovení vlastnického (resp. spoluvlastnického) práva žalobce coby dárce, neboť byla doručena žalované a dlužníkovi (obdarovanému) až po prohlášení konkursu na majetek dlužníka a po sepsání spoluvlastnického podílu na předmětných nemovitostech do soupisu majetkové podstaty, přičemž však v této době byla ve smyslu § 246 odst. 1 a § 217 insolvenčního zákona oprávněna nakládat s majetkovou podstatou dlužníka pouze žalovaná insolvenční správkyňe; spoluvlastnický podíl tak do majetkové podstaty dlužníka náleží. Soud prvního stupně měl tudíž prokázání existence důvodů pro vrácení daru za nadbytečné a dokazování v tomto směru neprovedl.

4. K odvolání žalobce Vrchní soud v Olomouci ve výroku označeným rozsudkem potvrdil rozsudek soudu prvního stupně (první výrok) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (druhý výrok).

5. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, podle něhož výzva k vrácení daru nemohla vyvolat zamýšlené účinky, tj. obnovení vlastnického práva žalobce, neboť v té době byl již dlužník v konkursu a oprávnění nakládat s majetkovou podstatou, jakož i výkon práv a plnění povinností souvisejících s majetkovou podstatou, které přísluší dlužníkovi, přešly na žalovanou insolvenční správkyňi podle § 246 odst. 1 insolvenčního zákona. Skutečnost, že v projednávané věci byla výzva zaslána i žalované, nemůže podle odvolacího soudu na závěru o její neúčinnosti ničeho změnit, protože nebyly splněny předpoklady pro vrácení daru.

6. S poukazem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. [33 Cdo 767/2011](#) (jenž je veřejnosti dostupný – stejně jako ostatní rozhodnutí Nejvyššího soudu přijatá po 1. lednu 2001 – na jeho webových stránkách), odvolací soud zdůraznil, že ne každé chování, které není v souladu se společensky uznávanými pravidly slušného chování ve vzájemných vztazích mezi lidmi, naplňuje znaky § 630 obč. zák.; předpokladem aplikace tohoto ustanovení je kvalifikované porušení dobrých mravů, jehož stupeň závažnosti je hodnocen podle objektivních kritérií, nikoli jen podle subjektivního

názoru dárce.

7. Důvody pro vrácení daru vymezené ve výzvě nešlo podle přesvědčení odvolacího soudu vyhodnotit jako hrubé porušení dobrých mravů. Ve vztahu k jednotlivým důvodům dospěl odvolací soud k následujícím závěrům:

[1] Skutečnost, že dlužník, kterému žalobce umožnil, aby podnikal od roku 2005 do roku 2010 na jeho jméno, neplnil ve vztahu k finančnímu úřadu daňové povinnosti (ačkoli žalobce ubezpečoval, že je vše v pořádku), v důsledku čehož vznikl žalobci dluh vůči finančnímu úřadu ve výši 196 507 Kč, který musí finančnímu úřadu splácet, „nenaplňuje skutkovou podstatu vrácení daru“.

[2] To, že dlužník od srpna roku 2010 pod vlivem alkoholu slovně napadal dceru žalobce a svou manželku J. G. a začal rozbíjet věci ve společné domácnosti, pročez musel žalobce od srpna 2010 minimálně ve třech případech dojet do místa bydliště dlužníka a jeho manželky a snažit se dlužníku v tomto jednání zabránit, nelze podle odvolacího soudu hodnotit jako hrubé porušování dobrých mravů.

Aby úvaha o naplnění důvodů pro vrácení daru podle § 630 obč. zák. mohla být založena na soustavném porušování dobrých mravů za situace, kdy jednotlivá jednání dlužníka vůči žalobci, resp. jeho dceři, podle odvolacího soudu samostatně nedosahují intenzity chování hrubě porušujícího dobré mravy, musela by být tato dílčí jednání specifikována ve výzvě k vrácení daru, následně obsažena jako tvrzení v žalobě a být předmětem dokazování, uzavřel odvolací soud. V projednávané věci však bylo nevhodné chování dlužníka vůči dceři žalobce ve výzvě popsáno „pouze obecně“ a „není nijak blíže konkretizováno, ať již časově, či skutkově.“ Dle názoru odvolacího soudu tedy nebylo třeba provádět dokazování výsledkem dcery žalobce, neboť předmětem dokazování by mohly být jen ve výzvě uvedené zcela konkrétní skutečnosti.

[3] Ani skutečnost, že se dlužník dostal do úpadku, v důsledku čehož byly do soupisu majetkové podstaty zapsány i movité věci spadající do společného jmění dlužníka a jeho manželky, dle názoru odvolacího soudu „nenaplňuje předpoklad pro vrácení daru“.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

8. Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, opíraje jeho přípustnost o § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), uplatňuje jako dovolací důvod v souladu s § 241a odst. 1 o. s. ř. nesprávné právní posouzení věci a navrhuje, aby rozhodnutí odvolacího soudu i soudu prvního stupně byla zrušena a věc byla soudu prvního stupně vrácena k dalšímu řízení.

9. Dovolatel předně nesouhlasí se závěrem obou soudů, podle něhož výzva k vrácení daru doručená obdarovanému a insolvenčnímu správci po prohlášení konkursu na majetek obdarovaného a po sepsání předmětu daru do soupisu majetkové podstaty nemůže mít právní účinky. Namítá, že účinek obnovení vlastnického práva nastává automaticky ze zákona dnem doručení výzvy k vrácení daru obdarovanému, k čemuž v projednávané věci došlo, a na uvedeném ničeho nemění ani skutečnost, že na žalovanou přešlo dle § 246 odst. 1 insolvenčního zákona oprávnění nakládat s majetkovou podstatou dlužníka. Tato otázka nebyla podle dovolatele v rozhodování dovolacího soudu dosud vyřešena.

10. Závěry odvolacího soudu, podle nichž výzva k vrácení daru nebyla v projednávané věci dostatečně určitá a v ní předestřené důvody pro vrácení daru nenaplnily znaky jednání hrubě porušujícího dobré mravy ve smyslu § 630 obč. zák., jsou pak podle dovolatele v rozporu s dosavadní

rozhodovací praxí dovolacího soudu.

11. Výzva je dle názoru dovolatele dostatečně určitá a srozumitelná a obsahuje všechny náležitosti právních úkonů dané § 34 a § 37 obč. zák., jakož i náležitosti výzvy k vrácení daru popsané v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2002, sp. zn. [22 Cdo 1620/2001](#), a v rozsudku sp. zn. [33 Cdo 767/2011](#). Konkretizaci skutečností, jež jsou důvodem pro vrácení daru, pak obsahuje i samotná žaloba. Označením závadného chování dlužníka vůči žalobci a jeho dceři ve výzvě, resp. v žalobě, byl vymezen okruh sporných skutečností, jež měly být předmětem dokazování; to však soudy obou stupňů neprovedly, a zatížily tak řízení vadou (nutnost provést dokazování existence tvrzených důvodů pro vrácení daru dovolatel zdůrazňuje s poukazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 5. 2004, sp. zn. [32 Odo 429/2003](#), a na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 3. 2014, sp. zn. [28 Cdo 4038/2013](#)).

12. Podle dovolatele je s podivem, že odvolací soud sice konstatuje, že z učiněné výzvy není zřejmé, jaké konkrétní jednání dlužníka mělo být v hrubém rozporu s dobrými mravy, přitom však následně činí závěr, že i bez nutnosti provedení dokazování má být z takto nedostatečně a nekonkrétně popsaného chování dlužníka zřejmé, že nemohlo dosáhnout intenzity hrubého porušení dobrých mravů. Dovolatel v této souvislosti zdůrazňuje, že v řízení nikdy netvrdil, že by jednotlivá jednání dlužníka popsaná a konkretizovaná v jeho výzvě měla samostatně dosáhnout intenzity hrubého rozporu s dobrými mravy; tato jednání představují hrubé porušení dobrých mravů ve svém souhrnu. Není proto zřejmé, na čem odvolací soud svůj závěr o nedostatečné závažnosti jednání dlužníka založil a proč se podrobněji zabýval jen jednáním dlužníka vůči dceři žalobce.

III.

Přípustnost dovolání

13. Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť v dovolání přdestřena otázka právních účinků výzvy k vrácení daru doručené obdarovanému a insolvenčnímu správci po prohlášení konkursu na majetek obdarovaného a po sepsání daru do soupisu majetkové podstaty nebyla v rozhodování dovolacího soudu dosud vyřešena. Při řešení otázky určitosti výzvy k vrácení daru v projednávané věci a při posuzování závažnosti chování obdarovaného vůči žalobci a členům jeho rodiny v intencích § 630 obč. zák. se pak odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu.

IV.

Důvodnost dovolání

14. Dovolání je i důvodné.

15. Rozhodné hmotné právo se podává z ustanovení § 3028 odst. 1 a 2 (věty za středníkem) zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, účinného od 1. 1. 2014 (dále jen „o. z.“). Nejvyšší soud tudíž věc posoudil podle zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění účinném do 31. 12. 2013.

16. Podle § 630 obč. zák. se dárce může domáhat vrácení daru, jestliže se obdarovaný chová k němu nebo členům jeho rodiny tak, že tím hrubě porušuje dobré mravy.

17. Z § 225 insolvečního zákona (ve znění, jež od nabytí účinnosti insolvečního zákona nedoznalo změn) se podává, že osoby, které tvrdí, že označený majetek neměl být do soupisu zahrnut proto, že to vylučuje jejich právo k majetku nebo že tu je jiný důvod, pro který neměl být zahrnut do soupisu, se mohou žalobou podanou u insolvenčního soudu domáhat rozhodnutí, že se tento majetek vylučuje z majetkové podstaty (odstavec první). Žaloba musí být podána proti insolvenčnímu správci, a to ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy osobě uvedené v odstavci 1 bylo doručeno vyrozumění o soupisu majetku, k němuž uplatňuje právo. Lhůta je zachována, dojde-li žaloba nejpozději posledního dne lhůty

insolvenčnímu soudu (odstavec druhý). Nebyla-li žaloba podána včas, platí, že označený majetek je do soupisu pojat oprávněně. Totéž platí i tehdy, jestliže insolvenční soud žalobu zamítl nebo jestliže řízení o žalobě zastavil nebo ji odmítl (odstavec třetí).

18. Podle § 246 odst. 1 insolvenčního zákona prohlášením konkursu přechází na insolvenčního správce oprávnění nakládat s majetkovou podstatou, jakož i výkon práv a plnění povinností, které přísluší dlužníku, pokud souvisí s majetkovou podstatou. Insolvenční správce vykonává zejména akcionářská práva spojená s akciemi zahrnutými do majetkové podstaty, rozhoduje o obchodním tajemství a jiné mlčenlivosti, vystupuje vůči dlužníkovým zaměstnancům jako zaměstnavatel, zajišťuje provoz dlužníkovy podniku, vedení účetnictví a plnění daňových povinností.

1. K vrácení daru po prohlášení konkursu na majetek obdarovaného

19. Podle § 630 obč. zák. dojde k zániku darovacího vztahu, tj. k obnově vlastnictví dárce k věci, na základě dvou právních skutečností, a to hrubého porušení dobrých mravů chováním obdarovaného vůči dárce nebo členům jeho rodiny a jednostranného právního úkonu dárce adresovaného obdarovanému směřujícího k vrácení daru. Právo na vrácení daru vzniká dárce okamžikem jednání obdarovaného, který svým chováním hrubě porušil dobré mravy (srov. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2000, sp. zn. [33 Cdo 2425/98](#), rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 12. 2. 2004, sp. zn. [33 Odo 1192/2003](#), uveřejněného v časopise Soudní judikatura číslo 3, ročník 2004, pod č. 44, a rozsudku sp. zn. [33 Cdo 767/2011](#)).

20. Insolvenční zákon ani jiný právní předpis přitom nestanoví, že se dárce nemůže domáhat vrácení daru po prohlášení konkursu na majetek obdarovaného, resp. že výzva k vrácení daru doručená insolvenčnímu správci a obdarovanému po prohlášení konkursu na majetek obdarovaného nemá právní účinky. V tomto směru neplyne žádné omezení ani z § 246 odst. 1 insolvenčního zákona. Za předpokladu, že obdarovaný vskutku hrubě porušil dobré mravy svým chováním vůči dárce či jeho rodině, totiž dochází k obnově vlastnického práva dárce k předmětu daru okamžikem doručení výzvy k vrácení daru obdarovanému (insolvenčnímu správci), a to s účinky ex nunc. Výzva k vrácení daru je jednostranným adresovaným právním úkonem dárce, k nástupu jejichž účinků adresát (obdarovaný, resp. insolvenční správce) nemusí učinit žádný právní úkon.

21. Důsledkem toho, že prohlášením konkursu na majetek obdarovaného přešlo na insolvenčního správce oprávnění nakládat s majetkovou podstatou, jakož i výkon práv a plnění povinností, které přísluší dlužníku (obdarovanému), pokud souvisí s majetkovou podstatou, je pouze to, že výzva k vrácení daru učiněná po prohlášení konkursu musí být adresována insolvenčnímu správci. Ten totiž předmět daru zapsal do soupisu majetkové podstaty, před obdržetím výzvy k jeho vrácení s ním byl oprávněn nakládat a je povinen jej vydat poté, co došlo k obnově (spolu)vlastnického práva dárce a dar již nadále do majetkové podstaty dlužníka (obdarovaného) nenáleží.

22. Promítnuto do poměrů projednávané věci to znamená, že dovolatel jako dárce postupoval správně, když výzvu k vrácení daru adresoval žalované jako insolvenční správce obdarovaného, a poté, co mu tato odmítla předmět daru vydat a poskytnout součinnost ve věci zápisu v katastru nemovitostí, podal podle § 225 insolvenčního zákona vylučovací žalobu. Závěr odvolacího soudu, podle něhož výzva k vrácení daru doručená insolvenčnímu správci po prohlášení konkursu na majetek obdarovaného nemá žádné právní účinky, není správný (v rozsahu, v němž jej odvolací soud pojal bez vazby na důvody vrácení daru).

2 K určitosti výzvy k vrácení daru

23. I pro výzvu k vrácení daru jako jednostranný adresovaný právní úkon platí, že musí splňovat náležitosti požadované občanským zákoníkem pro právní úkony (§ 34 a násl. obč. zák.), tedy i

náležitosti projevu vůle ve smyslu jeho určitosti (§ 37 odst. 1 obč. zák.). Musí tedy obsahovat jasný a srozumitelný požadavek na vrácení předmětu daru obdarovaným, přičemž nesmí vzniknout pochybnost o tom, komu je adresován, jaké darovací smlouvy se týká a která část předmětu daru má být vrácena (srov. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2000, sp. zn. 25 Cdo 455/2000).

24. K platnosti právního úkonu dárce směřujícího k vrácení daru z hlediska jeho určitosti je rovněž nezbytné, aby v něm dárce uvedl konkrétní skutečnosti, v nichž spatřuje hrubé porušení dobrých mravů obdarovaným vůči němu nebo členům jeho rodiny. Jen tak, při současném splnění zákonných předpokladů podle § 630 obč. zák., nastanou zamýšlené právní účinky jednostranného hmotněprávního úkonu dárce, tj. zrušení darovací smlouvy a obnovení jeho vlastnictví ex nunc – okamžikem, kdy jeho projev vůle došel obdarovanému (viz důvody rozsudku sp. zn. [22 Cdo 1620/2001](#), usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 9. 2008, sp. zn. [33 Odo 936/2006](#), a rozsudku sp. zn. [33 Cdo 767/2011](#)).

25. Dle názoru odvolacího soudu byla v projednávané věci výzva k vrácení daru zčásti neurčitá, a to ve vymezení druhého tvrzeného důvodu pro vrácení daru – nevhodného chování dlužníka vůči dceři dovolatele, které bylo „popsáno pouze obecně“ a nebylo „nijak blíže konkretizováno, ať již časově, či skutkově“. Nejvyšší soud tento názor nesdílí.

26. Ve výzvě k vrácení daru ze dne 29. 4. 2011, adresované žalované, jež je součástí spisu, uvedl dovolatel jako druhý důvod pro vrácení daru následující:

„Současně od srpna roku 2010 začalo docházet k tomu, že pan G. začal pod vlivem alkoholu slovně napadat dceru pana Z. a manželku pana G., paní J.G. (...), začal rozbíjet věci, které mají s paní G. ve společné domácnosti, kdy od srpna roku 2010 musel pan Z. minimálně ve třech případech dojet do místa bydliště pana G. a jeho manželky na základě telefonátu paní G. a snažil se zabránit panu G. v tom, aby v takovém jednání pokračoval.“

27. Ačkoliv mohl dovolatel citovanou pasáž výzvy nepochybně formulovat podrobněji, vymezuje v ní časové období, kdy mělo k nevhodnému chování dlužníka dojít (od srpna roku 2010 do dne podání výzvy), jeho četnost i povahu; takové vymezení je dostatečně určité. Bližší okolnosti tvrzeného jednání dlužníka tak měly být předmětem dokazování, jež však odvolací soud nepovažoval za nutné provést. Jeho právní posouzení je tak i v této části nesprávné.

28. Nadto, odvolací soud přehlédl závěry učiněné Nejvyšším soudem již v rozsudku sp. zn. 25 Cdo 455/2000, k nimž se Nejvyšší soud přihlásil i v rozsudku sp. zn. [22 Cdo 1620/2001](#) a z nichž plyne, že není vyloučeno, aby výzva k vrácení daru byla pojata do textu písemného návrhu na zahájení řízení (žaloby) o vrácení daru a aby jeho doručením žalovanému podle § 79 odst. 3 o. s. ř. byla splněna zákonná podmínka, že se dárce vrácení daru domáhá. Uvedený závěr se prosadí i v poměrech řízení o vylučovací žalobě. Dospěl-li tedy odvolací soud k závěru, že výzva k vrácení daru ze dne 29. 4. 2011 byla (zčásti) neurčitá, a z toho důvodu nemohla vyvolat zamýšlené právní účinky, měl se v intencích výše uvedených rozhodnutí zabývat tím, zda náležitosti výzvy k vrácení daru splňuje samotná žaloba.

3) K posouzení existence důvodů pro vrácení daru:

29. Z ustálené judikatury Nejvyššího soudu se podává, že předpokladem úspěšného uplatnění práva dárce na vrácení daru není jakékoliv nevhodné chování obdarovaného nebo pouhý nevděk, ale takové chování, které s ohledem na všechny okolnosti konkrétního případu lze kvalifikovat jako hrubé porušení dobrých mravů. Obvykle jde o porušení značné intenzity nebo o porušování soustavné, a to ať už fyzickým násilím, hrubými urážkami, neposkytnutím potřebné pomoci apod. Zákon však nestanoví, že by závadné chování muselo dosáhnout intenzity trestného činu nebo přestupku. Otázka, zda chováním obdarovaného byly hrubě porušeny dobré mravy, je především otázkou

skutkovou (srov. např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2003, sp. zn. [33 Odo 134/2003](#), či rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. 10. 2004, sp. zn. [33 Odo 538/2003](#)).

30. Úvahy nalézacích soudů o aplikovatelnosti § 630 obč. zák. (o intenzitě rozporu jednání obdarovaného s dobrými mravy) se proto vždy odvíjejí od posouzení všech zvláštností každého jednotlivého případu a Nejvyšší soud je může přezkoumat, jen kdyby byly zjevně nepřiměřené (srov. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2014, sp. zn. [29 Cdo 584/2014](#), a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2014, sp. zn. [29 Cdo 4097/2014](#)).

31. V projednávané věci však odvolací soud uzavřel, že důvody pro vrácení daru vymezené ve výzvě (včetně jednání dlužníka vůči dceři dovolatele, jež bylo dle názoru odvolacího soudu ve výzvě konkretizováno nedostatečně) „nelze hodnotit jako hrubé porušení dobrých mravů“, přestože ohledně nich nebylo vedeno žádné dokazování a soud prvního stupně ani odvolací soud ve vztahu k nim neučinily žádná konkrétní skutková zjištění. U jednotlivých dovolatelem tvrzených důvodů pro vrácení daru pak odvolací soud toliko konstatuje, že nenaplnují předpoklad pro vrácení daru podle § 630 obč. zák., aniž by svůj závěr jakkoli blíže zdůvodnil. Jelikož závěr odvolacího soudu o neexistenci hrubého porušení dobrých mravů chováním dlužníka vůči dovolateli a jeho dceři nespočívá na konkrétních skutkových zjištěních a postrádá argumentaci, jako důvod pro zamítnutí žaloby, resp. pro potvrzení rozhodnutí soudu prvního stupně, neobstojí; napadené rozhodnutí je i v této části nesprávné.

32. Dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř. tak byl uplatněn právem. Nejvyšší soud proto, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první, o. s. ř.), rozhodnutí odvolacího soudu podle § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil. Důvody, pro které nemohlo obstát rozhodnutí odvolacího soudu, dopadají i na rozhodnutí soudu prvního stupně; Nejvyšší soud proto zrušil i je a věc v tomto rozsahu vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá, o. s. ř.).

33. Právní názor Nejvyššího soudu je pro soud prvního stupně i pro soud odvolací závazný (§ 243g odst. 1 věta první, o. s. ř.).

34. V další fázi řízení soud prvního stupně doplní dokazování stran ve výzvě tvrzených důvodů pro vrácení daru a v případě, že bude ve výzvě popsané jednání dlužníka prokázáno, v intencích výše citované judikatury posoudí, zda se obdarovaný choval k dovolateli nebo členům jeho rodiny tak, že tím hrubě porušil dobré mravy. Nepřehlédne přitom, že jednotlivá jednání obdarovaného vůči dárci a jeho rodině, která samostatně nedosahují intenzity chování hrubě porušujícího dobré mravy, mohou být považována za hrubé porušení dobrých mravů ve svém souhrnu, docházelo-li k nim soustavně (v podrobnostech viz důvody rozsudku sp. zn. [33 Cdo 767/2011](#)). Nemusí jít přitom o opakované chování obdobné povahy, ale o několik závadných jednání rozličného charakteru, ke kterým došlo v krátkém časovém období.

35. V novém rozhodnutí soud znovu rozhodne i o nákladech řízení, včetně řízení dovolacího (§ 243g odst. 1 věta druhá, o. s. ř.). Při formulaci výroku rozhodnutí soud nepřehlédne úpravu § 3054 a § 3055 o. z.

36. S přihlédnutím k době vydání napadeného rozhodnutí byl pro dovolací řízení rozhodný občanský soudní řád ve znění účinném od 1. 1. 2014 (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2014, sen. zn. [29 ICdo 33/2014](#), uveřejněné pod číslem 92/2014 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).